

Bryder sundhedsvæsenet sammen?

Vi mangler læger. Over 100.000 har ikke egen læge. Sygeplejersker kan kun motives til at arbejde ventelisterne ned og hjælpe patienterne, hvis de får flere penge. Syge medborgere tæller ikke længere.

Psykologer slås med regionerne om betalingerne helt ligesom fysioterapeuterne, også her er der også lange ventelister. Det er ganske alvorligt for patienterne.

De nye supersygehuse bygges med store budgetoverskridelser. Patienterne betaler prisen med besparelser på antallet af behandlinger.

Der uddannes alt for få læger. Sundhedsstyrelsen får ikke uddannet nok nye læger. Ledelsesmæssigt har regionerne ikke magtet opgaverne. Personalet er skiftet fra at være optaget af patienterne til at være optaget af højere løn og bedre arbejdsvilkår. Patienterne betaler prisen.

Det kan ikke blive ved. Den gamle ordentlighed må tilbage. Vel er Albert Schweitzer og Florence Nightingale døde, men deres holdning til at hjælpe patienterne og sætte dem i centrum skal tilbage.

Er det muligt i vort sundhedssystem? Kan et monopolssystem hjælpe os? Det gamle planøkonomiske system i Østeuropa kollapsede. Vi prøver at køre det videre i vort sundhedssystem. Sundhedssystemet er det eneste område, hvor vi stadig arbejder med rationering som under Anden Verdenskrig. Monopoler sætter systemet i centrum, ikke patienterne.

Patienterne vil gerne kunne stemme med hånd, hjerte og fødder. Vi kan tænke os om og vælge klogt ved valgene sådan cirka hver fjerde år, men det hjælper ikke meget, når man først er syg. Så skal der være hjælp NU.

Er man utilfreds med Brugsen, så kan man stemme med fødderne og tage i Føtex. Det valg kan man ikke tage på sundhedsområdet. Hospitallerne er et stort monopol. Mere end 95 procent af kapaciteten på hospitalsområdet er de af regionerne styrede hospitaler. Vi må have stemmeret også til fødderne. Patienterne må have valgfrihed.

Tusindvis af henvisninger til hospitalsbehandling bliver afvist. Desværre kan de færreste gå andre steder hen. Kun til kloge koner og kvaksalvere eller - og det er nok en hemmelighed for de fleste - til udlandet ved at bruge patientmobilitetsdirektivet. Direktivet giver mulighed for, at patienterne kan søge behandling i andre lande og tage pengene til behandlingen med fra deres hjemregion. Det virker mærkeligt, at pengene kun følger patienterne, hvis man tager til udlandet. Klimavenligt er det bestemt ikke. Hvis danske privathospitaler ikke kan klare opgaverne, hvorfor så gøre det ekstra besværligt for de syge og deres pårørende? Det skal ændres. Da patientvejledningen ikke fungerer hurtigt i regionerne, og da ventelisterne er voldsomt lange, kunne man give lettere adgang til at udnytte direktivet.

Vi må simpelthen i gang med at gøre op med monoopolet på hospitalsområdet. Det lykkedes med stor succes på medieområdet med TV 2, på teleområdet og bilsynsområdet. Her er frit valg. Mærkeligt at vi behandler bilerne bedre end patienterne. Det burde være omvendt.

KOMMENTAR Niels Jørgen Langkilde

*Niels Jørgen
Langkilde er mag.
art., fhv. MF og
landsformand for
Patientforeningen*

DAGENS BREV Mere seksualundervisning til unge

Før sommerferien var der pludselig strejke på en række gymnasier over hele landet. Ikke lærerne, men de studerende nedlagde undervisningen for i stedet at modtage online seksualundervisning af Sex & Samfund. Det var en markering af et problem, som desværre ikke er nyt, men til gengæld stort. Og at de unge selv er på banen og kræver deres ret, det skal vi som fagpersoner og politikere i den grad bakke op om, mener jeg.

For mens seksualundervisning er obligatorisk i grundskolen, så har kun studerende på erhvervs-skolerne ret til at få undervisning om køn, krop, seksualitet, grænser og samtykke. Alt det, der pludselig bliver meget mere nærværende, når man når den alder, hvor de fleste begynder at være seksuelt aktive.

I perioden 2007-2018 har Sundhedsstyrelsen hvert år lavet national »Kun med kondom«-kampagne - kommuner, uddannelsessteder og erhvervslivet er blevet bedt om at tage ansvar og understøtte disse kampagne-tiltag. Det har mange kommuner gjort, og her blev det tydeligt, at kampagneindsatser skaber fokus og dialog om seksuel sundhed, og som aktør finder man ud af,

hvor de unges udfordringer på området er. På grund af besparelser i Sundhedsstyrelsen er dette for så vigtigt område pludselig ikke så vigtigt mere. Og de studerende er i endnu højere grad end før overladt til selv at finde ud af tingene med de udfordringer, det giver i en tid, hvor porno, billedmanipulationer og ukritisk brug af sociale medier fylder rigtig meget for mange unge. Det er på ingen måder i orden. For hvordan skal de unge lære at navigere i et samfund, hvor samtykke, sexchikane, #metoo og puttefester m.m. fylder rigtig meget? Seksualundervisning er en utrolig vigtig del af dannelsen og det almene trivselsarbejde på ungdomsuddannelserne. Det skal være videt til tiden, og politikerne på Christiansborg skal prioritere området ved at sikre, at det sker. Det er nødt til at være en SKAL-opgave, og der SKAL afsættes ressourcer til dette. De unge vil have seksualundervisning på alle ungdomsuddannelser - vi skal gå med de unge, og det er politikerne, fagpersonerne og ungdomsuddannelserne, der skal sikre, at det kommer til at ske

LONE KJÆR HEIN, SUNDHEDSPLEJERSKE, HOLSTEBRO, KOMMUNAL- OG REGIONALSVALGSKANDIDAT (R)

LÆSERNE MENER

Vi har alt for mange akademikere og kolde hænder

Kaos hersker i England, og ledende politikere og meningsdannere argumenterer med, at det skyldes Brexit. Men er det nu også tilfældet? Brexit er kun en lille del af årsagen, for problemet er ikke kun mangel på østeuropæisk arbejdskraft.

Den egentlige udfordring er, at der er en skæv fordeling af uddannelser og valg af erhverv, hvor konsekvensen bliver, at for mange sidder på kontor, og for få arbejder med alt det, der er grundforudsætningen for, at samfundet fungerer.

Vi ser det samme i Danmark, og vi kan derfor meget let komme i samme situation som England, selvom vi er med i EU. Vi har alt for mange akademikere og kolde hænder, hvilket er et resultat af 50 års socialdemokratisk indflydelse på samfundet.

Socialdemokraterne har haft som mantra at bryde den sociale arv. Det er nu lykkedes så godt, at vi mangler hænder på meget centrale områder, og derfor har vi gjort os selv afhængige af udenlandsk arbejdskraft. Helt som vi ser i England.

Løsningen er derfor at genetablere respekten for håndens arbejde, reducere optaget på længerevarende uddannelser markant, fastholde de ældre på arbejdsmarkedet (ingen Arne-pension) og lade arbejdsløse arbejde i de ledige stillinger, der er rundt omkring.

Man kan godt være aktivt jobsøgende som dagpengemodtager, samtidig med at man gør rent hos »De 5 Stjerner« helt på samme måde som ved »normalt« jobskifte, hvor man kan søge et nyt job, selvom man er i arbejde.

Der skal markante ændringer til nu og i god tid, inden vi ikke længere kan tiltrække udenlandsk arbejdskraft, fordi vi mangler evne

til at udvise respekt for »almindelige« mennesker.

Vi ligger som Socialdemokratiet har ret, og velfærdssamfundet kan ikke levere mere. Grænsen er nået, der skal en anden type omfordeling til. Ud fra kontoret, slut med pseudoarbejde og i gang med reel værdiskabelse.

FILLIPPA GOTTLIEB, ALLERØD

Længe leve bureaukratiet

Jeg kom til Danmark som tiårig, ikke som flygtning, men grundet min mors ægteskab med en dansk mand.

Jeg har gået det meste af min skolegang i dansk skole, fået en dansk uddannelse, arbejdet her i cirka 60 år og betaler skat her i landet.

Som svensk statsborger, men dansk gift og med tre voksne børn med dansk statsborgerskab, kan jeg ikke få dansk statsborgerskab uden at fremvise mine forældres fødsels- og vielsesattester (man går åbenbart ud fra, at de var gift!)

De var født i Sverige henholdsvis 1915 og 1916 og blev gift 1940. Desuden skal deres forældres - altså mine bedsteforældres - data dokumenteres. De var alle født i 1880erne!

Alt sammen skal være attesteret af de svenske myndigheder inden 30 dage (min ansøgning blev indsendt 27. august 2020)

Jeg kan godt forstå, at der er brug for mange flere ansatte i den offentlige sektor.

BRITT WALDÖ SCHNOHR, KØBENHAVN

Penge og finanspolitik

Berlingskes erhvervsjournalister, Thomas Bernt Henriksen og Ulrik Bie, har begge (2. oktober) med rette fokus på de - i den økonomi-

ske teori ukendte - 'negative renter', som nu får private til at flygte fra opsparing i kontanter til køb af aktier og andre aktiver.

Centralbankernes enorme udpumpning af penge har under coronakrisen været med til at holde aktivitetsniveauet og beskæftigelsen oppe.

Med den stigende mangel på både råstoffer, produkter og ledig arbejdskraft, som vi ser nu, så er det på tide, at den pengepolitiske ekspansion, der blandt andet har resulteret i negative renter, bremses. Samtidig vil det være rettidig omhu fra regeringens side, hvis den nu begynder med en reel gammeldags strammere finanspolitik - ikke i form af skattestigninger, som ellers er en socialdemokratisk favorit, men ved at reducere de offentlige udgifter i særdeleshed til bygge- og anlægsaktiviteter.

Den offentlige sektor - stat, regioner, kommuner - har i de seneste år igangsat så store nye projekter, at bygge- og anlægsvirksomheder nu mangler både varer og arbejdskraft. Det vil gavne hele samfundets videre økonomiske udvikling i perioderne frem, hvis de offentligt finansierede bygge- og anlægsaktiviteter, som i høj grad er medvirkende til den aktuelle overefterspørgsel efter varer og arbejdskraft, skrues ned til det nødvendige minimum.
FLEMMING BÆKKESKOV, GENTOFTE

Luksusforhold

Kære Berlingske

I skriver om fuldtidsstillinger, ensbetydende med 34,5 timer og to håndfulde helligdage. Hvor er det plejehjem, hvor man altid har fri i helligdage? Hvem har ansvar for at hjælpe de gamle mennesker, mens de ansatte holder helligdage?

Kan jeg starte der fra 1. november? **LINA KUNCYTE, SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT, KØBENHAVN**